

**MEMOIRER OG BREVE,
IV: GRANDMAMAS
BEKIENDELSER**

Published @ 2017 Trieste Publishing Pty Ltd

ISBN 9780649110421

Memoirer og breve, IV: Grandmamas bekiendelser by Julius Clausen & P. Fr. Rist

Except for use in any review, the reproduction or utilisation of this work in whole or in part in any form by any electronic, mechanical or other means, now known or hereafter invented, including xerography, photocopying and recording, or in any information storage or retrieval system, is forbidden without the permission of the publisher, Trieste Publishing Pty Ltd, PO Box 1576 Collingwood, Victoria 3066 Australia.

All rights reserved.

Edited by Trieste Publishing Pty Ltd.
Cover @ 2017

This book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold, hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form or binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.triestepublishing.com

JULIUS CLAUSEN & P. FR. RIST

**MEMOIRER OG BREVE,
IV: GRANDMAMAS
BEKIENDELSER**

MEMOIRER OG BREVE

UDGIVNE AF
JULIUS CLAUSEN og P. FR. RIST.

IV GRANDMAMAS BEKIENDELSER

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KØBENHAVN
1906

**GRANDMAMA'S
BEKIENDELSER**

UDGIVNE AF JULIUS CLAUSEN OG P. FR. RIST

TRYKT 800 EKSEMPLARER

—
LANCKJÆRS BOGTRYKKERI
KØBENHAVN

Disse Memoirer, som før kun har været kendt af en lille indviet Kres og nu fra Familielivets hemmelige Gemmer sendes ud i den store Læseverden, er ret enestaaende i dansk Literatur.

Det er en ung og skøn Hustru og Moder, som skriver dem; hun har været ramt af den fortvivlede Sorg at miste et Par Børn, og mærket af Livets Alvor tænker hun nu, da hun sidder med sin sidste, sunde og kraftige sexaarige Dreng paa sit Skød, tilbage paa sit rige, glade og flagrende Ungpigeliv. Paavirket, som hun altid har været det, af Rousseaus mægtige Aand, vil hun ogsaa for sin Dreng — og for hvem der ellers vil læse dem, naar hun er død — nedskrive sine „Bekendelser“, som hun kalder dem; og under Navnet „Grandmamas Bekendelser“ har disse Optegnelser ogsaa været kendt mellem hendes Efterkommere og Slægt og været betragtet med Ærbødighed og Pietet. Og saaledes vil de sikkert ogsaa modtages af den store Læseverden.

Hun taler meget om sin Letsindighed og Forfængelighed i sine Bekendelser, men Læseren kan ikke ret tage det for Alvor; hun lever jo i et Milieu, som former hendes purunge Personlighed, og naar hun taler om sine Fejl, klinger Sangen om Dronning Dagmars Helligbrøde: de snørte Silkeærmer for Ens Øre. Hun rives da ogsaa selv med, naar hun skriver og giver os

et fortrinligt Familiebillede fra Kjøbenhavn i Revolutionstiden, ja langt mere end det; hun giver os Baggrunden for meget af det, der sker, og den ligesaa begavede som yndefulde unge Grossererdatter kommer, uden selv at vide det, til at gribe ind i Begivenhederne; — det er jo f. Ex. hende, der præsenterer de to Fransk-mænd *Grouvelle* og *Duveyrier* for *P. A. Heiberg* og hans Hustru. Vi véd, hvilken Rolle disse Mænd kom til at spille for den senere Forfatterinde Fru *Gyllembourg*, og at denne med Navns Nævnelser ogsaa har ført dem frem paa Scenen i „To Tidsaldre“, den sidste af hendes Noveller, der blev udgivet c. 40 Aar efter at „Grandmama“ skrev sine Bekendelser, og som — det være sagt i Forbigaaende — staar langt under disse i Sprog og Stil.

Men ogsaa selve „Grandmama“, den unge, dejlige Frøken *Zinn*, fører Fru *Gyllembourg* paa Scenen. Der kan ikke være nogen Tvivl om, at hun har benyttet i hvert Tilfælde *Sophie Zinns* ydre Person til Skildringen af den unge Pige *Claudine* i „To Tidsaldre“; ja *Madame P. A. Heiberg* maa have været tilstede i det Selskab hos den rige Agent *Erichsen*, hvor *Sophie* vakte saa megen Opsigt med det trefarvede Skærf (se nedenfor Side 71), og Beskrivelsen af hende giver os et levende Billede af „Grandmama“ som ung Pige. Man høre blot:

„I det samme traadte *Claudine* ind, og alle Omstaaende standsede i deres Samtale ved Synet af hendes Skønhed. Det tricolore Tørklæde var bundet om hendes brune Haar, og dets høje Farver hævede paa en særegen Maade de dunkle Lokkers Glands,

den sneehvide Pande og de regelmæssige sorte Øjebryn. Om sin hvide Kjole bar hun det trefarvede Belte, og da det var langt, var det snoet to Gange om Livet og knyttet i en Knude til den ene Side, hvorved hendes fine Taille viste sig mere til sin Fordeel, end den Tids Mode almindeligviis tillod det. Alle Herrer bragte deres Tribut af Beundring og Smiger. En sagde, at hun saaledes udstyret kunde forestille Frihedsgudinden ved de republikanske Fester og begeistre Frihedens Forsvarere. Ministeren Grouvelle, hvis Styrke i epigrammatiske Svar og Impromptus maa være i frisk Minde hos de faa Nulevende, der have kendt ham under hans Ophold her i Landet, svarede med det ham ejendommelige fine Smil: „Vel vilde Mademoiselle Claudine som Frihedens Gudinde formaae at begeistre for Friheden, medens hun med det Samme berøvede Individuerne den.“ (Se „To Tidsaldre“ i Skrifter af Forf. til „En Hverdagshistorie“ 11. Bind S. 21.)

Ligeledes maa Madame *P. A. Heiberg* have været tilstede ved det republikanske Selskab hos Grosserer *Zinn*, hvor Marseillaisen synges første Gang i Kjøbenhavn. Det har sin store Interesse at sammenligne Grandmamas Virkelighedsberetning med Digterindens Skildring.

Naar saaledes Fru *Gyllembourg* har gjort sine Modelstudier i det Zinnske og andre velhavende Købmandshuse til Fortællingen „To Tidsaldre“, maa det dog siges, at dennes øvrige Indhold, saavel som Indførelsen af den unge Republikaner, er helt af hendes egen Opfindelse og i ingen Henseende passer paa nogen af de franske Emissærer.

Men hvad mon den 70-aarige Fru *Sophie Thalbitzer*,

født *Zinn*, har tænkt, da hun 1845 læste denne Novelle og saa sin Person benyttet som Model af sin Ungdomsveninde, den jævnaldrende *Fru Gyllembourg?*

Fru Sophie Dorothea Thalbitzer fortæller selv i sine Memoirer om sit Ungdomsliv, fra sin Fødsel, den 15. April 1774, til hun blev gift med kgl. preussisk Konsul i Helsingør *Henry Thalbitzer*, der var født 1767 og allerede døde 1818. Hun boede derefter en Tid lang paa Frederiksberg, indtil hun tog Ophold hos sin Søn, Godsejeren, den bekendte Etatsraad, *Carl Vilhelm Thalbitzer* til Cathrinebjerg, hvor hun døde den 27. December 1851. Hun omtales endnu i Slægten med en særlig Respekt. Professor *Frederik Hammerich*, der var gift med hendes Søsterdatter, *Julie Scheuermann*, skriver om hende i sit Levnedsløb, da han lærte hende at kende som ældre Dame: „Den mest fremragende af Søstrene [*Zinn*] var Generalkonsulinde *Thalbitzer* — hun var elskværdig i sin Stundesløshed, fint dannet og hjærtensgod. For fransk og engelsk Literatur sværmede hun, og hendes Tale kunde somme Tider tage sig ud som en Slags Mosaik: saa et lille Stykke fra *Baggesen* eller *Holberg*, og saa fra *Byron*, *Shakespeare*, *Victor Hugo*. Til hendes Omgangsvener hørte Overpræsident *Moltke*, *Bardenfleth* og Etatsraad *Brøndsted*. — — —“ ¹⁾

Hendes Fader, den gamle Agent *Johann Ludvig Zinn*, der var født 1734 i *Maynbernheim* ved *Ansbach* i *Franken*, sagdes at være kommen til *København* 1757 med 5 Rbdr. i Lommen. Han blev ansat hos Etatsraad

¹⁾ Fr. Hammerich. Et Levnedsløb, udg. af Angul Hammerich. Kbh. 1882.